

Engels-Frans B
2de graad A-finaliteit
II-EnFr-a

BRUSSEL

D/2021/13.758/095

Versie januari 2022

Disclaimer

Gezien de te grote omvang en gedetailleerdheid van het geheel van de basisvorming en de specifieke vorming zoals bepaald door de Vlaamse regering (eindtermen, specifieke eindtermen, beroepskwalificaties) zal er, in tegenstelling tot het oorspronkelijke opzet van onze leerplannen, veelal onvoldoende ruimte zijn om de leerplandoelen in dit leerplan met voldoende diepgang te realiseren binnen de beschikbare onderwijstijd of voor het schoolbestuur, het lerarenteam of de individuele leraar om eigen inhoudelijke of didactische keuzes te maken.

De leerplannen 2de graad zijn opgesteld onder voorbehoud van de uitspraak van het Grondwettelijk Hof met betrekking tot het verzoekschrift waarmee de vernietiging van dat decreet wordt gevraagd.

Naargelang de samenstelling van de studierichting waarvoor een leerplan geldt, integreren de leerplandoelen eindtermen basisvorming, cesuurdoelen en/of doelen die leiden naar een beroepskwalificatie. In de concordantietabel geven we duidelijk aan welke leerplandoelen de eindtermen basisvorming, de cesuurdoelen en/of de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie realiseren. De opgenomen cesuurdoelen en de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie werden in overleg met de onderwijsverstrekkers vastgelegd en zijn onder voorbehoud van de goedkeuring van de curriculumdossiers 2de graad.

1 Algemene inleiding

De start van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Net zoals in de eerste graad zijn de nieuwe leerplannen van de tweede graad ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialogeschool en gaan ze uit van de professionaliteit van de leraar en het eigenaarschap van de school en het lerarenteam.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

De nieuwe leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialogeschool en laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lesuren ...).

De nieuwe leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van leerplannen.

De nieuwe leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze** na de tweede graad. Het proces van de studiekeuze eindigt immers niet na de eerste graad. In de tweede graad onderzoeken leerlingen meer gericht waar hun capaciteiten liggen en wat hun talenten zijn. Leerplannen zijn daarbij een belangrijk hulpmiddel. De doelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen die voor een bepaalde studierichting kiezen. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen voor een meer geprofileerde studierichting in de derde graad.

De nieuwe leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden pedagogisch-didactisch voldoende ruimte voor een eigen aanpak van de leraar, het lerarenteam of de school [\[zie disclaimer\]](#).

De nieuwe leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming van de tweede graad. Leerplannen zorgen voor een samenhangend fundament van vorming voor alle leerlingen binnen een finaliteit en een studierichting. Ze vertrekken vanuit een gemeenschappelijk referentiekader en hanteren een gelijkgerichte terminologie met respect voor de eigenheid van elk vak. De samenhang in de tweede graad betreft zowel de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) als de horizontale samenhang tussen vakken binnen studierichtingen en over studierichtingen en finaliteiten. Waar relevant geven de leerplannen expliciet aan voor welke doelen van andere leerplannen in de school verdere afstemming mogelijk is. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren algemene vorming (incl. godsdienstleraren) en leraren specifieke vorming om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een vakleraar naar de lessen van een collega laat de leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

In wat volgt gaan we dieper in op een aantal uitgangspunten.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialogeschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is.
- Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor **wegwijzers**. Die zijn een inspiratiebron voor hen en hun collega's en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.
- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de leraar, de school en de bredere samenleving. Scholen

zijn daarbij **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.

- Leraren vormen leerlingen door middel van inhouden van vorming, die we groeperen in **vormingscomponenten**: levensbeschouwelijke vorming, culturele vorming, economische vorming, lichamelijke vorming, maatschappelijke vorming, natuurwetenschappelijke en technische vorming, sociale vorming, talige vorming en wiskundige vorming. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over culturele vorming spreken zonder met taal bezig te zijn; je kan niet beweren dat wetenschap en techniek geen band hebben met economie, wiskunde of geschiedenis. Dwarsverbindingen doorheen de vakken zijn daarbij belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar** maar werkt ook binnen **lerarenteams** en binnen een **beleid van de school**. De gemeenschappelijke leerplannen (Gemeenschappelijk funderend leerplan en Gemeenschappelijk leerplan ICT) helpen daartoe. Ze worden gestuurd door keuzes die een school (schoolbestuur, beleidsteam, lerarenteam) maakt. Het Gemeenschappelijk funderend leerplan zorgt voor het fundament van heel de vorming dat gerealiseerd wordt in vakken, in projecten, in schoolbrede initiatieven of in een specifieke schoolcultuur.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Die leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.3 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

[zie disclaimer]

De vrijheid die de leraar krijgt om met het leerplan te werken vraagt van hem een grote professionaliteit. Professionaliteit vergt meesterschap. De leraar is dus een meester in zijn vak; hij beheerst de inhouden die hij onderwijst. Een diep gevoel van verantwoordelijkheid en de overtuiging dat elke leerling het recht heeft om op een goede manier gevormd te worden, liggen aan de basis van zijn professioneel bezig zijn.

Vorming is voor die leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Vorming is iets wat hem in die mate beroert dat hij voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren zoekt om de wereld te ontsluiten. Hij wil de leerling tot bij de wereld brengen. De leraar introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt en hij probeert hen ook vriend van die wereld te laten worden. Een leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen gegrepen kunnen worden door de cultuur van het Frans of door het ambacht van een metselaar. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.

We hebben de leerplandoelen noch chronologisch noch hiërarchisch geordend. Vanuit het pedagogisch project van de school, vanuit zijn passie, expertise en creativiteit, in functie (van de beginsituatie) van de klasgroep kan de leraar eigen accenten leggen en differentiëren. Hij kan kiezen welke leerplandoelen hij op welke manier samenneemt bij het uitwerken van lessen, thema's of projecten.

In het leerplan leggen we geen didactische werkvormen vast. Ter ondersteuning van leraren(teams) geven we voor bepaalde leerplanonderdelen louter een indicatie van de nodige onderwijstijd. Dat betekent dat leraren(teams) alle vrijheid hebben om langere leerlijnen op te bouwen en in te zetten op de spiraalsgewijze aanpak van bepaalde leerplandoelen. Leraren bepalen zelf welke contexten ze laten spelen, welke methodieken ze hanteren.

1.4 Differentiatie

De nieuwe leerplannen bieden volop kansen om gedifferentieerd te werken. Ze laten toe om te differentiëren op verschillende manieren:

- verschillende inhoudelijke keuzes;
- doelen integreren;
- inhouden verbreden door andere contexten aan bod te laten komen;
- verdieping aanbieden;
- in te spelen op verschillen in het abstractievermogen van leerlingen.

Differentiëren is van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen die starten in een studierichting van de tweede graad en voor wie dit leerplan bestemd is, behoren immers wel tot de doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Dikwijls hebben zij reeds een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit de eerste graad, de gevolgde basisoptie, de thuissituatie en vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen.

Ook de motivatie van leerlingen is soms sterk verschillend. Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerlingengroep, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerlingengroep.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door het aanbieden van meer kennis of vaardigheden leerlingen uit te dagen.

Verschiede leerinhouden aanbieden aan verschillende leerlingen is één vorm van differentiatie. Andere mogelijkheden zijn differentiëren in didactiek, in graad van autonomie en ondersteuning. De ene leerling kan snel zelfstandig werken, de andere heeft intense begeleiding nodig. In de wenken bij de leerplandoelen verwijzen we soms naar differentiatiemogelijkheden. Dat kan door al dan niet ondersteuning of hulpmiddelen aan te bieden in de vorm van voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...

Didactische differentiatie kan ook betrekking hebben op het flexibel aanwenden van de beschikbare

leertijd, zoals variëren in tempo van onderwijzen en in leertempo van leerlingen, de ene leerling of leerlingengroep wat meer tijd geven dan de andere om hetzelfde te leren. Differentiatie kan ook door leerlingen naar verschillende producten te laten toewerken die dan naar gedifferentieerde vormen van evaluatie leiden.

1.5 Opbouw van de leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur: algemene inleiding, situering, pedagogisch-didactische duiding, leerplandoelen, basisuitrusting, concordantie. Alle onderdelen van het leerplan maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

In de **algemene inleiding** belichten we het leerplanconcept en gaan we o.m. dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

In de **situering** beschrijven we - waar relevant - de samenhang met de eerste graad, de samenhang in de tweede graad en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. de nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn sober en helder geformuleerd waarbij het leerplandoel als geheel het verwachte niveau van realisatie en beheersing aangeeft. Waar relevant voegen we bij de leerplandoelen een opsomming of een afbakening (★) toe die duidelijk aangeeft wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook de pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel.

Alle leerplandoelen zijn te bereiken, met uitzondering van attitudes. Leerplandoelen die een **attitude** zijn en dus na te streven, duiden we aan met een sterretje (*).

We tonen de **samenhang** met andere leerplannen in de **tweede graad**. Zo geven we het overleg in lerarenteams alle kansen. Waar relevant verwijzen we ook naar **samenhang met de eerste graad** en naar specifieke items die reeds in de leerplannen van de eerste graad aan bod kwamen.

Ten slotte geven we een aantal zinvolle of inspirerende **wenken** (✓). Het betreft voornamelijk een noodzakelijke toelichting bij leerplandoelen of specifieke begrippen, suggesties voor een mogelijke didactische aanpak of een afbakening van de leerstof.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

In de **concordantie** geven we aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan bepaalde eindtermen, cesuurdoelen of doelen die leiden naar beroepskwalificaties.

1.6 Tot slot

[zie disclaimer]

De nieuwe leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze vormen een kwaliteitskader dat inzet op een eigen visie en een identiteitskader dat de unieke identiteit van een school in de diverse samenleving versterkt en ondersteunt. Zo garanderen we binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. We versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming

van leerlingen gestalte geven. We creëren ook ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden – via pedagogische begeleiding – ondersteuning waar nodig.

2 Situering

2.1 Samenhang met de eerste graad

Het leerplan voor de tweede graad sluit aan bij en bouwt verder op het leerplan voor de B-stroom van de eerste graad.

2.2 Samenhang in de tweede graad

2.2.1 Samenhang met andere leerplannen binnen de finaliteit

De leerplannen algemene vorming binnen de A-finaliteit (Maatschappelijke vorming, Nederlands, Engels-Frans, Natuurwetenschappen en Wiskunde) vertonen een belangrijke samenhang. Die samenhang heeft niet zozeer te maken met de invalshoek van het leerplan die voor elk vak verschillend is, maar wel met de levensechte en betekenisvolle contexten die gelijkaardig kunnen zijn bij de realisatie van de verschillende leerplannen.

Binnen de A-finaliteit zijn er drie leerplannen voor Engels en Frans. Je vindt het overzicht in het schema hieronder. Voor dit leerplan geldt de kolom aan de linkerkant.

B II-EnFr-a	B+S II-EnFrS-a Organisatie en logistiek	B+S' II-EnFrS'-a Onthaal en recreatie
Het basisleerplan	Het leerplan verdiept een aantal doelen van het basisleerplan in functie van de beroepskwalificaties verbonden aan de richting Organisatie en logistiek.	Het leerplan verdiept een aantal doelen van het basisleerplan in functie van de beroepskwalificaties verbonden aan de richting Onthaal en recreatie.

2.3 Plaats in de lessentabel

Het leerplan is bestemd voor volgende studierichtingen:

- Artistiek-creatieve bewerkingen;
- Bakkerij;
- Beweging en sport;
- Bouw;
- Decor en etalage;
- Elektriciteit;
- Haar- en schoonheidsverzorging;
- Hout;
- Mechanica;
- Moderealisatie en textielverzorging;
- Paardenhouderij;
- Plant, dier en milieu;

- Printmedia;
- Restaurant en keuken;
- Schilderen en decoratie;
- Slagerij;
- Topsport (Finaliteit arbeidsmarkt);
- Zorg en welzijn.

In de modellessentabel zijn voor dit leerplan 4 graaduren voorzien. De school kiest welke tweede taal (Engels of Frans) zij aanbiedt. [zie disclaimer]

In de studierichting Beweging en sport voorziet de modellessentabel 8 graaduren voor dit leerplan. In de studierichtingen Haar- en schoonheidsverzorging, Moderealisatie en textielverzorging en Restaurant en keuken voorziet de modellessentabel 6 graaduren voor dit leerplan. In die studierichtingen zijn beide vreemde talen verplicht.

3 Pedagogisch didactische duiding

Het onderwijs moderne vreemde talen wil alle leerlingen toelaten tegen het einde van het secundair onderwijs een niveau van taalcompetentie in de vreemde taal te ontwikkelen dat hen in staat stelt om zo zelfstandig mogelijk te communiceren. Tegelijkertijd wil het leerlingen enthousiast maken voor talen en hen leren hun taalleerproces in eigen handen te nemen.

3.1 Engels-Frans en het vormingsconcept

Het leerplan Engels-Frans is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialogeschool. In dit leerplan ligt de nadruk op talige vorming, maar ook culturele en sociale vorming hebben een belangrijke plaats. De wegwijzers verbeelding, gastvrijheid en uniciteit in verbondenheid maken er inherent deel van uit.

Talige vorming

Vorming in talen versterkt leerlingen in de kennis en het gebruik van de eigen taal en van andere talen. Ze leert leerlingen van taal genieten in zijn vele vormen. Leerlingen worden communicatief vaardiger en leren kritisch informatie te verwerven en verwerken. Ze leren ook creatief om te gaan met taal. Taalonderwijs verrijkt de interculturele vorming van een leerling. Taal is nodig om greep te krijgen op de eigen omgeving. Taal biedt ook kansen om de meertalige en veelzijdige wereld om ons heen te verbeelden en op een gastvrije wijze te ontsluiten. De leerlingen tonen een attitude waarbij sprake is van een blijvende verwondering voor het fascinerende van taal en van openheid en respect tegenover elke vorm van talige diversiteit.

Sociale vorming

Het ontwikkelen van communicatieve en relationele aspecten van vorming is van groot belang. De leerlingen leren op een gepaste en respectvolle manier talig om te gaan met gesprekspartners. Ze zijn er zich van bewust dat boodschappen op diverse manieren geïnterpreteerd kunnen worden en dus ook een verschillende impact kunnen hebben.

Culturele vorming

Er bestaat een voor de hand liggende band tussen talen en culturele vorming. Die band biedt leerlingen de mogelijkheid om cultuur en kunst via de taal te verkennen en te begrijpen. Cultuur heeft zowel een eigentijdse als een historische dimensie. Leerlingen leren de wereld kennen in zijn veelkleurige culturele

diversiteit. Met die verschillende culturen zijn verschillende talen, taaluitingen en taalvariëteiten verbonden. Via culturele vorming komen ze ook in contact met het artistieke en krijgen ze oog voor de esthetische component van cultuur.

Verbeelding

Om zich te kunnen inleven in literatuur en om zelf creatief met taal om te gaan is het van belang dat leerlingen verbeeldend denken en handelen.

Gastvrijheid en uniciteit in verbondenheid

Elke leerling heeft zijn plaats in de klas, op school en in de samenleving. Er is aandacht voor de eigen (thuis)taal en cultuur en die van de ander. Inzicht verwerven in taalvariatie draagt bij tot respectvol omgaan met die ander. De leerlingen staan open voor de meertalige wereld rondom hen en zien meertaligheid als een verrijking. Taal bouwt bruggen tussen mensen.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Openstaan voor de veelzijdige wereld en zich verplaatsen in de ander

Talen zijn communicatiemiddelen maar ook dragers van identiteit. Talen vertolken culturele expressies, normen, waarden en opvattingen van een individu, een groep, een gemeenschap, een samenleving. Met verschillende culturen zijn verschillende taaluitingen verbonden. In onze dynamische, superdiverse samenleving zijn talen meer dan ooit een troef en een kans om gastvrij met elkaar in dialoog te gaan. Zo ontstaan verbinding en een genuanceerd beeld van een cultuur. De interculturele component beoogt de leerlingen te sensibiliseren voor de plaats en het belang van de vreemde taal in hun omgeving. De leerlingen tonen een attitude van openheid en respect tegenover elke vorm van talige diversiteit.

Functioneel communiceren in respectvolle interactie

Communiceren staat centraal in dit leerplan. De leerlingen leren succesvol functioneren in relevante communicatieve situaties. Leerlingen durven en kunnen zich steeds beter, passender en doelgerichter uitdrukken in een vreemde taal.

Gepaste talige bouwstenen gebruiken

Het leerplan focust op wat de leerlingen met de taal moeten kunnen doen. Om dat te bereiken, gebruiken ze gepaste strategieën, ontwikkelen ze attitudes en zetten ze talige bouwstenen in. Onder talige bouwstenen verstaan we voor deze doelgroep lexicon, taalhandelingen, grammatica en uitspraak.

Van taal genieten, de beeldende kracht van taal en literatuur beleven

Een belangrijk doel van taalonderwijs is leerlingen te laten genieten van talen. In de lessen Engels en Frans kan dat door de Engelstalige en Franstalige cultuur te ontdekken via allerlei teksten, waaronder literaire zoals film(fragmenten), (kort)verhalen, liedjes, sprookjes, strips, cartoonsgedichten, sketches. Deze teksten kunnen de interesse van de leerlingen voor de taal en zijn cultuur prikkelen.

3.3 Opbouw

Dit leerplan is opgebouwd uit deze componenten.

- Communicatie (receptief, productief en interactief);

- Identiteit in diversiteit;
- Literatuur;
- Taalgebruik ter ondersteuning van de communicatie.

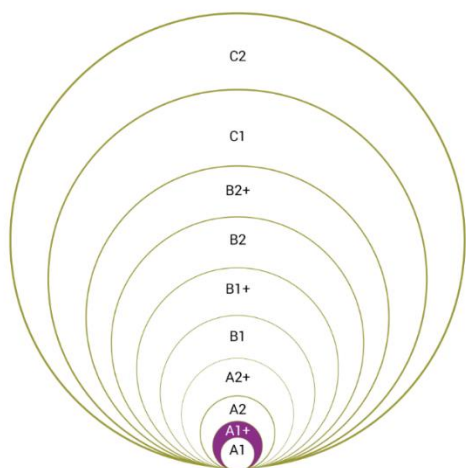
Het is belangrijk om de samenhang tussen de componenten te bewaken: ze zijn te onderscheiden, maar niet te scheiden. Bovendien spelen ze vaak tegelijkertijd en werken ze ook op elkaar in.

3.4 Leerlijnen

3.4.1 Samenhang met de eerste graad

Alle leerlingen van de B-stroom hebben in de eerste graad formeel taalonderricht Engels en Frans gevolgd met een globaal beheersingsniveau A1 van het ERK (Europees Referentiekader voor Talen). Dit leerplan bouwt verder op de algemene vorming van de eerste graad.

Het globale niveau A1+ van het ERK gaf richting bij de ontwikkeling van dit leerplan.

Waar relevant verwijzen we bij de leerplandoelen naar de leerplandoelen Engels en Frans van de eerste graad B-stroom.

3.4.2 Samenhang in de tweede graad

De leerplannen Nederlands en moderne vreemde talen delen een visie op modernetalenonderwijs. Om transfer van strategieën, kennis en vaardigheden bij de leerlingen te bevorderen en de samenwerking tussen taalleraren te stimuleren, verwijzen de leerplandoelen naar het vak Nederlands. Het leerplan linkt ook met het leerplan Mavo en met het Gemeenschappelijk funderend leerplan.

Ook in de tweede graad is er bij het formuleren van de leerplandoelen rekening gehouden met de niveaus van het ERK. Dat kader geeft een globale beschrijving van niveaus van taalvaardigheid. De doelen van dit leerplan situeren zich globaal op het niveau A1+. Voor schrijven en schriftelijke interactie werd het niveau A1 als richtsnoer gebruikt.

Dit is het overzicht voor de drie finaliteiten:

Tweede graad	D-finaliteit	D/A-finaliteit	A-finaliteit
Luisteren/lezen	B1	A2+	A1+/A2*
Spreeken/mondelijke interactie	B1	A2+	A1+/A2*
Schrijven/schriftelijke interactie	B1	A2+	A1/A2*

* = enkel van toepassing in het leerplan Onthaal en recreatie

In het schema hieronder vind je een overzicht van de verschillen tussen het leerplan II-EnFr-a, II-EnFrS-a en II-EnFrS'-a. Voor dit leerplan geldt de kolom aan de linkerkant.

	II-EnFr-a Basisleerplan	II-EnFrS-a Organisatie en logistiek	II-EnFrS'-a Onthaal en recreatie
Algemene context ERK	Receptieve vaardigheden, mondelinge productie en interactie A1+ Schriftelijke productie en interactie A1	Receptieve vaardigheden, mondelinge productie en interactie A1+ Schriftelijke productie en interactie A1	Receptieve, productieve en interactieve vaardigheden A2
Productieve en interactieve vaardigheden	De leerlingen produceren mondelinge en schriftelijke teksten/nemen deel aan mondelinge en schriftelijke interactie → Tekstkenmerken en minimumvereisten gericht op A1/A1+ (LPD 5, 6)	De leerlingen produceren mondelinge en schriftelijke teksten/nemen deel aan mondelinge en schriftelijke interactie → Tekstkenmerken en minimumvereisten gericht op A1/A1+ (LPD 5, 6)	De leerlingen produceren mondelinge en schriftelijke teksten/nemen deel aan mondelinge en schriftelijke interactie → Tekstkenmerken en minimumvereisten gericht op A2 (LPD 5, 6)
		+ Extra aandacht voor het verschil tussen taalgebruik in formele en informele situaties (LPD 5, 6)	+ Extra aandacht voor het verschil tussen taalgebruik in formele en informele situaties (LPD 5, 6)
		+ Ook prescriptieve teksten (LPD 5, 6)	+ Ook prescriptieve teksten (LPD 5, 6)
Taalgebruik	Zeer elementaire woordenschat (LPD 9)	Elementaire woordenschat (LPD 9)	Elementaire woordenschat (LPD 9)
	De meest elementaire taalhandelingen (LPD 10)	Elementaire taalhandelingen (LPD 10)	Elementaire taalhandelingen (LPD 10)
	Kenniselementen van LPD 11	+ conditionnel de politesse/modal verbs + going to future + gebiedende wijs (LPD 11)	+ conditionnel de politesse/modal verbs + going to future + gebiedende wijs (LPD 11)
			+ Aandacht voor adequaatheid, vormcorrectheid en vlotheid (LPD 11)

3.4.3 Samenhang met de derde graad

Bij het beëindigen van de tweede graad van het secundair onderwijs kiezen de leerlingen welke studierichting ze in de derde graad zullen volgen. Na het secundair onderwijs moeten ze in staat zijn zich te behelpen in de vreemde taal door middel van een strikt taalvaardigheidsminimum. Hoofddoel is niet wat leerlingen over taal weten, maar wel wat ze ermee kunnen doen. In de derde graad is het ERK-niveau A2 als richtsnoer gebruikt.

3.5 Aandachtspunten

3.5.1 Algemene niet-vakgebonden aandachtspunten

- Nogal wat leerlingen hebben aan het begin van de tweede graad al een hele onderwijsloopbaan achter de rug. Die is niet altijd ideaal verlopen. Het zelfvertrouwen van sommige leerlingen is eerder laag. Inzetten op een veilig en verbindend klasklimaat is in dat opzicht cruciaal. Een **waarderende houding** van een leraar is daarbij belangrijk. Zeker voor een kwetsbare leerling kan een hernieuwd geloof in de eigen leermogelijkheden wonderen verrichten. De leraar is vaak een model voor de leerling.
- De leerlingen van de tweede graad A-finaliteit vormen een diverse groep. Dat maakt een **gedifferentieerde aanpak** nodig.
- Het leerplan helpt leerlingen in het leggen van verbanden binnen het leerplan en over de vakken heen. Het stimuleert leerlingen tot **leren in samenhang**. Die samenhang krijgt vorm in verschillende organisatiemodellen waarbij vakken afzonderlijk, gedeeltelijk geïntegreerd of geïntegreerd aangeboden worden. De organisatiemodellen worden niet in de leerplannen opgenomen, maar kan je consulteren op de leerplanpagina op de website van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.
- De leerling in de A-finaliteit heeft het vaak wat moeilijker om abstract te denken. Het leerproces verloopt dan ook bij voorkeur **inductief**: levensechte opdrachten kunnen inspelen op de ervaring van leerlingen maar kunnen ook de ervaringswereld van leerlingen verbreden.
- Leerlingen van de A-finaliteit hebben behoefte aan **duidelijke structuur** en **ondersteuning** zowel wat betreft de inhoud van het geleerde als wat betreft het leren zelf. **Sturing** heeft op termijn de zelfstandige ontwikkeling van de leerling op het oog.

3.5.2 Vakspecifieke aandachtspunten

De focus blijft op **doelgerichte communicatie** liggen. Wie doelgericht wil communiceren, stemt zijn taal af op de context en houdt daarbij rekening met elementen uit het communicatiemodel (zender- ontvanger- doel- kanaal). Leerlingen communiceren in betekenisvolle situaties. Die zijn dikwijls niet complex. Er zijn tussenstappen in het leerproces waar die minder nadrukkelijk meespelen.

We onderscheiden **zes communicatieve vaardigheden**. Receptie, productie en interactie hebben elk een schriftelijke en een mondelinge component.

Om de leerlingen maximale oefenkansen te bieden is het noodzakelijk dat ze zoveel mogelijk **de doeltaal actief inzetten** tijdens de les. Dat kan enkel als de leerlingen zich veilig voelen. Soms betekent dat dat je je inbreng als leraar beperkt of dat je de spreekruimte niet volledig laat innemen door sterk taalvaardige leerlingen. Daarnaast spreek je als leraar het best zo veel mogelijk de doeltaal om de luistervaardigheid van de leerlingen te trainen. Zo maak je hen vertrouwd met de natuurlijke intonatie en klanken van de doeltaal. Authentieke bronnen, native speakers ... zijn een meerwaarde. Toch kan het soms doeltreffender zijn in het Nederlands te communiceren, bv. voor remediërende opmerkingen of zelfreflectie.

De tabellen bij de vaardigheden vermelden de **kenmerken en minimumvereisten** waaraan de teksten moeten voldoen. Voor de receptieve vaardigheden bakenen ze de moeilijkheidsgraad van de aangeboden

teksten af. Voor productie en interactie gaat het om minimumvereisten voor teksten die leerlingen produceren. Die kenmerken en minimumvereisten zijn dus een leidraad bij de selectie van teksten en het opstellen van evaluatiecriteria. In functie van de doelgroep kan je kenmerken en minimumvereisten op een ander niveau aanbieden om leerlingen extra uit te dagen.

Soms zal je een vaardigheid apart inoefenen, maar meestal kan je de vaardigheden niet scheiden. Zo kan je bv. een leestekst (receptief) gebruiken als vertrekpunt voor productie of interactie. Dat samengaan van vaardigheden maakt de opdracht levensechter. Zo spreek je met anderen over wat je gelezen en gehoord hebt, schrijf je een reactie op een mail, enz.

In de tweede graad **breiden** de leerlingen hun **zeer elementaire woordenschat verder uit**. Dit leerplan legt de te kennen woorden niet vast, aangezien de communicatiebehoeften van de leerlingen verschillen. Als leraar kies je dus woordvelden die relevant zijn voor jouw leerlingengroep, al dan niet in functie van de gekozen studierichting. Naast woordenschat zijn ook taalhandelingen onontbeerlijk om leerlingen toe te laten in de vreemde taal te communiceren.

In de eerste graad B-stroom hebben de leerlingen nog geen expliciet grammaticaonderwijs gekregen. Door het aanbrengen van voorbeeldzinnen en taalhandelingen verwierven de leerlingen indirect bepaalde grammaticale aspecten. Het leerplan van de tweede graad expliciteert wel enkele **eenvoudige grammaticale items** die de leerlingen aan het einde van de tweede graad moeten kunnen inzetten in functie van doelgerichte communicatie. In de tweede graad kan je focussen op die items en verwachten dat de leerlingen er aandacht voor hebben om accurater te communiceren. Naast woordenschat en taalhandelingen kan ook grammatica immers leerlingen helpen om efficiënter te communiceren. Het is echter instrumenteel en geen einddoel. De vakgroep beslist welke items wanneer aan bod komen. Ook daarbij zijn afspraken tussen de taalleraren aangewezen.

Verankeren en automatiseren van bouwstenen vraagt tijd. Voor deze doelgroep is het een uitdaging om tegelijkertijd in te zetten op inhoud en op vorm. Ook in de tweede graad zullen leerlingen voornamelijk inzetten op het overbrengen van een boodschap, waardoor ze stelselmatig elementaire fouten maken tegen de vorm (grammatica, uitspraak, spelling). Dat is normaal tijdens de oefenfase in het taallerproces. Het is dan ook essentieel om leerlingen voldoende kansen te bieden om de leerstof vast te zetten. Zo kunnen ze de aangeleerde kenniselementen verwerken en via tussenstappen (transfer) automatiseren. Leren uit feedback is een krachtige factor voor succes.

De **strategieën** krijgen bijzondere aandacht. Ze komen ook expliciet aan bod in andere taalvakken. Een goede beheersing van die strategieën helpt de leerlingen om ook in niet-taalvakken efficiënt met tekst om te gaan. Afspraken tussen de vakken zijn belangrijk om transfer mogelijk te maken en te stimuleren.

Daarnaast is er expliciete aandacht voor het **interculturele** en het **literaire**. De nadruk ligt hier niet op het begrijpen van de tekst maar op het beleven van literatuur, op het verwoorden van gedachten en gevoelens bij het beluisteren van een lied, het lezen van een verhaal, het bekijken van een filmfragment of een cartoon ...

Voor meerdere leerplandoelen is het verrijkend om **vakoverschrijdend** te overleggen en samen te werken. Eventuele stappenplannen en kijkwijzers hanteer je het best vakoverschrijdend.

4 Leerplandoelen

De essentie van vreemdetalenonderwijs is **doelgerichte** communicatie. Onderstaande communicatieve leerplandoelen lees je telkens in functie hiervan. Om die leerplandoelen te bereiken, gebruiken de leerlingen de vreemde taal als communicatiemiddel, zetten ze strategieën in en ontwikkelen ze de juiste attitude.

LPD 1 * De leerlingen beleven plezier aan en zijn gemotiveerd voor het gebruiken van taal via cultuur, luisteren, lezen, spreken, schrijven en interactie.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 1

- ✓ Mogelijkheden: werken met authentiek materiaal, inspelen op de leefwereld van de leerlingen, genietend laten luisteren en lezen zonder tekstanalyse, rechtstreekse communicatie (ook digitaal) met anderstaligen, keuzemogelijkheden aanbieden, interactieve en activerende werkvormen gebruiken ...

LPD 2 * De leerlingen tonen bereidheid en durf om te communiceren.

- ✓ Door omstandigheden kunnen leerlingen zich geremd voelen in de vreemde taal. Je probeert het best een veilig klimaat te creëren zodat leerlingen bereidheid en durf ontwikkelen om te communiceren. Dat kan je doen door bv. aan te geven dat leerlingen kunnen leren uit fouten, door hen in kleinere groepjes te laten werken, de kans te geven om de opdracht op eigen tempo uit te voeren, te differentiëren in ondersteuning.
- ✓ Je waardeert het wanneer leerlingen bij het communiceren uit hun comfortzone durven stappen.

4.1 Communicatie: receptief

LPD 3 De leerlingen bepalen het onderwerp en de hoofdgedachte van geschreven en gesproken teksten met deze kenmerken.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 3

Samenhang eerste graad: In de eerste graad B-stroom werken de leerlingen al aan lees- en luistervaardigheid met zeer eenvoudige teksten. De kenmerken van de aangeboden teksten in de tweede graad veranderen amper ten opzichte van de eerste graad.

- ✓ Voldoende variatie in tekstsoorten is aangewezen. Voor deze doelgroep denk je in de eerste plaats aan volgende tekstsoorten: informatief, opiniërend, prescriptief, narratief. Teksten zijn vaak mengvormen van tekstsoorten. Een tekst kan bv. zowel een informatief als een prescriptief doel hebben. Het is echter niet noodzakelijk om elk aspect met elke tekstsoort in te oefenen en te toetsen.
- ✓ Je kan de leerlingen de informatie laten weergeven of duiden in het Nederlands. Zo vermijd je dat de leerlingen stukjes uit de tekst kopiëren zonder die te begrijpen of het tekstbegrip niet kunnen formuleren in de doeltaal.
- ✓ Het bepalen van de hoofdgedachte veronderstelt een grondiger tekstbegrip dan het weergeven van het onderwerp. Je kan de leerlingen als tussenstap in eigen woorden en in het Nederlands laten vertellen wat ze begrepen hebben uit de tekst.
- ✓ De aangeboden teksten bevatten minimaal relevante visuele ondersteuning of ondersteunend non-verbaal gedrag. Je kan ook teksten aanbieden zonder deze ondersteuning. Je kiest het best teksten die zo authentiek mogelijk zijn.

LPD 4 De leerlingen halen relevante informatie uit geschreven en gesproken teksten met deze kenmerken.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 4

Samenhang eerste graad: In de eerste graad B-stroom werken de leerlingen al aan lees- en luistervaardigheid met zeer eenvoudige teksten. De kenmerken van de aangeboden teksten in de tweede graad veranderen amper ten opzichte van de eerste graad.

- ✓ Voldoende variatie in tekstsoorten is aangewezen. Voor deze doelgroep denk je in de eerste plaats aan volgende tekstsoorten: informatief, opiniërend, prescriptief, narratief. Teksten zijn vaak mengvormen van tekstsoorten. Een tekst kan bv. zowel een informatief als een prescriptief doel hebben. Het is echter niet noodzakelijk om elk aspect met elke tekstsoort in te oefenen en te toetsen.
- ✓ Je kan de leerlingen de informatie laten weergeven of duiden in het Nederlands. Zo vermijd je dat de leerlingen stukjes uit de tekst kopiëren zonder die te begrijpen of het tekstbegrip niet kunnen formuleren in de doeltaal.
- ✓ De aangeboden teksten bevatten minimaal relevante visuele ondersteuning of ondersteunend non-verbaal gedrag. Je kan ook teksten aanbieden zonder deze ondersteuning. Je kiest het best teksten die zo authentiek mogelijk zijn.

4.2 Communicatie: productief en interactief

LPD 5 De leerlingen verwoorden mondeling en schriftelijk boodschappen, feiten, gevoelens en meningen (minimumvereisten) met behulp van zinnen, sleutelwoorden of op basis van een voorbeeld of modellen.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 6

Samenhang eerste graad: In de eerste graad B-stroom produceren de leerlingen zowel schriftelijk als mondeling zeer eenvoudige teksten aan de hand van ondersteunende middelen. In de tweede graad veranderen die minimumvereisten amper. Voor mondelinge productie gaat het in de tweede graad om het realiseren van een bredere waaier aan concrete communicatiebehoeften, al dan niet gelinkt aan de studierichting. Voor schriftelijke productie oefenen de leerlingen verder op hetzelfde niveau.

- ✓ Voor deze doelgroep denk je in de eerste plaats aan deze tekstsoorten: informatief, opiniërend.
- ✓ Het gebruik van zinnen, sleutelwoorden, een voorbeeld of modellen geeft een opbouwende moeilijkheidsgraad aan: de leerlingen kiezen tussen zinnen om tekst te produceren, gebruiken losse woorden als basis om tekst te produceren of produceren zelf tekst op basis van een voorbeeld of model.
- ✓ Mogelijke opdrachten: 'toon en vertel', een filmpje maken, een voicemailbericht inspreken, een kattebelletje schrijven, een enquête of een vragenlijstje opstellen, een (digitaal) bericht versturen, een formulier invullen, een online review of beoordeling schrijven, een post voor sociale media maken ...

- ✓ Bij bepaalde opdrachten kan je de leerlingen stimuleren om creatief aan de slag te gaan met lay-out, beeld, rijm, ICT etc. Zo kunnen bv. slogans, affiches, filmpjes, uitnodigingen aantrekkelijker en doelgerichter worden.
- ✓ Je besteedt het best ook aandacht aan het oordeelkundig leren omgaan met vertaalsoftware. Zo help je leerlingen vertaalsoftware te gebruiken waar zinvol. Je vermijdt op die manier dat leerlingen er te zeer afhankelijk van zijn en blijven.
- ✓ Er bestaan verschillende geografische varianten van het Frans en het Engels (bv. Frans-Frans, Belgisch-Frans, Afrikaans-Frans, Brits-Engels, Amerikaans-Engels, Australisch-Engels, Afrikaans-Engels) die evenwaardig zijn. Je vertoont het best een grote tolerantie t.o.v. deze varianten. Je maakt leerlingen erop attent dat het belangrijk is om dezelfde geografische variant te hanteren binnen eenzelfde product.

LPD 6 De leerlingen nemen actief deel aan mondelinge en schriftelijke interactie (minimumvereisten).

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 9

Samenhang eerste graad: In de eerste graad B-stroom produceren de leerlingen enkel mondeling zeer eenvoudige teksten in interactie. In de tweede graad gaan de leerlingen ook schriftelijk in interactie. De minimumvereisten voor de mondelinge interactie veranderen amper. Voor de mondelinge interactie gaat het in de tweede graad om het realiseren van een bredere waaier aan concrete communicatiebehoeften, al dan niet gelinkt aan de studierichting.

- ✓ Voor deze doelgroep denk je in de eerste plaats aan deze tekstsoorten: [informatief](#), [opiniërend](#).
- ✓ Je kan de leerlingen zowel fysiek als online (appen, (video)chatten ...) laten communiceren. Mogelijke voorbeelden: zich behelpen door het inzetten van taalhandelingen (zie LPD 10) bij mondelinge en schriftelijke interactie, een interview afnemen, een bestelling plaatsen.
- ✓ Je streeft naar een zo authentiek mogelijke situatie met een informatiekloof: de gesprekspartner heeft informatie nodig van de andere(n) om het communicatief doel te bereiken. Dit is nooit 100% voorspelbaar. Op die manier zorg je dat leerlingen naar elkaar luisteren, inspelen op wat de andere zegt en vermijd je dat leerlingen een uitgeschreven dialoog brengen.
- ✓ Je streeft ernaar dat leerlingen eenvoudige gesprekken in realistische, voorspelbare contexten kunnen voeren zonder voorbeeld of model. Bv. aankoop in een winkel, praktische informatie vragen over prijs, uur. Als aanloop bied je best voldoende ondersteuning aan die je progressief afbouwt.
- ✓ Er bestaan verschillende geografische varianten van het Frans en het Engels (bv. Frans-Frans, Belgisch-Frans, Afrikaans-Frans, Brits-Engels, Amerikaans-Engels, Australisch-Engels, Afrikaans-Engels) die evenwaardig zijn. Je vertoont het best een grote tolerantie t.o.v. deze varianten. Je maakt leerlingen erop attent dat het belangrijk is om dezelfde geografische variant te hanteren binnen eenzelfde product.

4.3 Identiteit in diversiteit

LPD 7 * De leerlingen tonen interesse in culturele contexten met het Engels of Frans als officiële taal.

Samenhang tweede graad: II-MaVo-a LPD 29

- ✓ Voorbeelden van culturele contexten: sport, muziek, film, gamen, toerisme, gastronomie, tradities, feestdagen, onderwijs, religie, kunst, humor.
- ✓ Het is belangrijk om voldoende aandacht te schenken aan respect voor anderstaligen, en in het bijzonder voor Engels- en Franstaligen. Dit leerplandoel leent zich tot het doorprikken van stereotiep denken.

4.4 Literatuur

LPD 8 De leerlingen drukken hun gedachten, gevoelens en beleving uit bij het lezen, beluisteren en bekijken van literaire teksten.

Samenhang tweede graad: II-MaVo-a LPD 34; II-Ned-a LPD 11

Samenhang eerste graad: Dit leerplandoel komt ook aan bod in de eerste graad. Voldoende overleg met de taalcollega's over de graden heen is aangewezen om overlapping te vermijden.

- ✓ Dit leerplandoel kan je vrij laagdrempelig invullen, bv. aan de hand van volgende vragen: waarom sommige aspecten van de tekst aanspreken, waarom de leerling zich identificeert met een bepaald personage, in welke zin de leerling gelijkaardige ervaringen zelf al heeft meegemaakt, waarom de tekst een bepaalde emotionele reactie teweegbrengt, waarom de uitdrukingsvorm of stijl aanspreekt.
- ✓ Je kan de leerlingen dit laten uitdrukken op een niet-talige manier (bv. een gepaste illustratie of gepast voorwerp zoeken, een moodboard maken, uitbeelden), in het Nederlands of in de vreemde taal.

4.5 Taalgebruik ter ondersteuning van de communicatie

LPD 9 De leerlingen gebruiken bij communicatie transparante woorden, vertrouwde woorden, de meest frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen uit een zeer elementair repertoire.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 16

Samenhang eerste graad: De leerlingen bouwen in de eerste graad een zeer elementaire basiswoordenschat op. In de tweede graad is het belangrijk de geziene woordenschat te herhalen en verder uit te breiden. Voldoende samenwerking tussen leraren van de eerste en tweede graad is aangewezen om de woordenschatkennis van leerlingen vast te zetten en gestructureerd uit te breiden.

- ✓ Voorbeelden van woordvelden (in alfabetische volgorde) ter inspiratie:
 - cijfers, gewichten, maten, hoeveelheden
 - communicatie, multimedia
 - dagelijkse bezigheden

- dagelijkse/persoonlijke voorwerpen
 - dagen, maanden, seizoenen, feesten
 - eten en drinken
 - familie
 - gevoelens
 - instructietaal
 - kleding en accessoires
 - kleuren, vormen, materialen
 - landen en nationaliteiten
 - persoonlijke gegevens
 - professionele wereld (beroepen)
 - school
 - sport en ontspanning
 - transportmiddelen
 - uur en plaats
 - vakantie, reizen
 - weer
 - winkels en diensten
 - woning: meubels, uitrusting
 - ...
- ✓ Hoe rijker de woordenschat, hoe rijker de communicatie. Benut daarom voldoende kansen om de woordenschat te verbreden en te verdiepen. Je laat het best basiswoordenschat regelmatig terugkeren opdat de leerlingen voldoende woordenschat blijven beheersen en gebruiken. Het kan aangewezen zijn om woordenschat zonder zinscontext aan te bieden en te laten reacteren.

LPD 10 De leerlingen maken bij het communiceren gebruik van taalhandelingen.

★ *Aanspreken, afscheid nemen, bedanken, begroeten, voorstellen, zich verontschuldigen*

Samenhang eerste graad: In de eerste graad B-stroom leren de leerlingen de meest elementaire taalhandelingen gepast te gebruiken. Omdat ze al aan bod komen in de eerste graad staan ze hier oranje, schuingedrukt. In de tweede graad automatiseren de leerlingen de structuren om de taalhandelingen te realiseren. Ze breiden bovendien hun repertoire uit.

- ✓ Deze taalhandelingen zijn het absolute minimum. Je voegt het best ook de taalhandelingen toe gelinkt aan strategieën bij interactie zoals vragen om te herhalen, trager te spreken, te verduidelijken, beleefd het woord vragen. Het helpt de leerlingen om zelfredzamer te worden.

LPD 11 De leerlingen gebruiken deze kenniselementen voor doelgerichte communicatie.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 15

Samenhang eerste graad: In de eerste graad B-stroom leren de leerlingen zich in de vreemde taal uitdrukken via voorbeeldzinnen, taalhandelingen en vaste uitdrukkingen. In de tweede graad worden elementaire grammaticale elementen binnengebracht ter ondersteuning van de communicatie.

- ✓ Voor bepaalde items kan expliciete grammaticale duiding de leerlingen helpen om die vlotter toe te passen. Die duiding kan ook in het Nederlands. Grammatica is echter geen einddoel, maar slechts een middel. Leerlingen moeten de grammaticale items enkel kunnen toepassen in voor hen betekenisvolle contexten.
- ✓ Het kan interessant zijn om contrastief te werk te gaan. Het ervaren van gelijkenissen en verschillen tussen hun moedertaal en de vreemde taal kan leerlingen helpen bij het leren van een nieuwe taal.

LPD 12 De leerlingen communiceren doelgericht: ze houden rekening met het beoogde doel, het doelpubliek, het gebruikte kanaal, de context en beleefdheidsconventies.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 14

Samenhang eerste graad: In de eerste graad B-stroom leren de leerlingen rekening houden met het doel, het doelpubliek en het kanaal. In de tweede graad komt er een parameter bij: de context. Daarmee bedoelen we de realiteit en de omstandigheden waarin de communicatie plaatsvindt. Zo verloopt een gesprek met een vriend op reis anders dan een gesprek met een vriend in de klas. Die context heeft een invloed op het gekozen kanaal en de boodschap.

- ✓ In het begin maak je de leerlingen het best attent op het register dat ze moeten gebruiken. Je bouwt deze ondersteuning progressief af.
- ✓ Je besteedt het best voldoende aandacht aan de context van de communicatie, zowel bij receptieve als bij productieve en interactieve vaardigheden.

LPD 13 De leerlingen zetten strategieën in met het oog op doelgerichte communicatie, ook bij falende communicatie.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 17

Samenhang eerste graad: In de eerste graad B-stroom leren de leerlingen strategieën inzetten bij de verschillende vaardigheden. Ook in de tweede graad ligt de nadruk op het gepast inzetten van strategieën.

- ✓ Je begeleidt de leerlingen en helpt hen steeds zelfstandiger te worden bij het kiezen van de gepaste strategie.

5 Lexicon

Beleefdheidsconventies

Beleefdheidsconventies zijn alle (impliciete) afspraken die horen bij het taalgebruik in bepaalde contexten. Daaronder kunnen vallen: het gepaste stemvolume gebruiken, op een geschikt moment het woord nemen, interesse tonen in wat gezegd wordt ...

Doelgericht

Doelgericht slaat op het feit dat de taalgebruiker via het begrijpen en/of het produceren van talige boodschappen bepaalde doelen probeert te bereiken. Bv. ik vraag in de supermarkt waar ik een bepaald product kan vinden; ik luister naar het weerbericht om te weten hoe ik me moet kleden, ik lees de rest van een verhaal om te weten te komen hoe het afloopt, enz. Om geslaagd te communiceren houdt hij rekening

met de communicatieve situatie. De verwerking van de tekst (receptief) en de kwaliteit van de tekst (productief) worden afgemeten aan de mate waarin het doel vlot, succesvol en gepast bereikt is. Dat gebeurt bij voorkeur in betekenisvolle, authentieke of semi-authentieke situaties.

Hoofdgedachte

De hoofdgedachte is het belangrijkste wat over het onderwerp gezegd wordt. Het is m.a.w. de centrale boodschap die de spreker/schrijver tracht over te brengen en die je in één of twee zinnen kan weergeven.

Informatiedichtheid

De hoeveelheid informatie die in een bepaalde tekst of context aangeboden wordt. Een tekst met hoge informatiedichtheid bevat in de regel veel informatie; een tekst met lage informatiedichtheid weinig.

Informatieve teksten

Teksten waarin voornamelijk feitelijke informatie wordt meegedeeld, bv. krantenbericht.

Literaire teksten

Schriftelijke of mondelinge teksten die een esthetische waarde hebben en die vaak een emotioneel effect bij de ontvanger beogen. Literaire teksten dienen in brede zin te worden geïnterpreteerd. Het kan daarbij zowel over cartoon, graphic novel, lied(tekst), film(tekst), brief, essay, slam poetry, autobiografie, roman ... als over mengvormen gaan.

Narratieve teksten

Verhalende teksten, bv. reisverhaal.

Onderwerp (van de tekst)

Het onderwerp van de tekst geeft in één of enkele woorden weer waarover de tekst gaat.

Opiniërende teksten

Teksten waarin de schrijver of spreker een mening of standpunt geeft, bv. review.

Prescriptieve teksten

Teksten met als doel het handelen van de ontvanger te sturen, bv. recept.

(taal)Register

De term 'register' verwijst naar taalgebruik dat gebonden is aan een bepaalde situatie, waarbij het zowel om lexicale als om syntactische elementen kan gaan.

Woordcombinaties

Vaste combinaties van woorden (voorzetsels en/of zelfstandige naamwoorden bij werkwoorden), bv. prendre le petit-déjeuner, s'intéresser à, to have breakfast, to be interested in ...

Zeer elementair

Absoluut noodzakelijk voor de communicatiebehoefte van je leerlingengroep

6 Pop-ups

Kenmerken

Afbakening kenmerken van aangeboden teksten:

(Lu: Luisteren/Le: Lezen)

	Lu	Le
Onderwerp		
Concrete, herkenbare inhoud		
Uiterlijke tekstkenmerken		
Duidelijke lay-out		
Geen achtergrondruis		
Met visuele ondersteuning		
Met ondersteuning van non-verbaal gedrag		
Structuur/Samenhang		
Zeer eenvoudige, herkenbare, expliciet aangegeven tekststructuur		
Grote samenhang		
Zeer eenvoudige zinsbouw		
Lengte		
Beperkt		
Uitspraak/Articulatie/Intonatie		
Ondersteunende maar natuurlijke intonatie		
Heldere uitspraak, duidelijke articulatie		
Tempo en vlotheid		
Normaal spreektempo met frequente pauzes		
Informatiedichtheid		
Zeer laag		
Woordenschat		
<u>Zeer elementaire</u> woordenschat uit een zeer beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein		

Minimumvereisten

Minimumvereisten van de te produceren teksten

(Spr: spreken/ Sch: schrijven)

	Spr	Sch
Onderwerp		
Concrete inhoud gelinkt aan een zeer beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein		
Concrete inhoud		
Uiterlijke tekstkenmerken		
Gepast, niet storend non-verbaal gedrag		

Korte woorden en frasen uit het aangeleerde lexicale repertoire zijn correct overgeschreven.		
Structuur/ Samenhang		
Redelijk herkenbare samenhang		
Gebruik van hoogfrequente signaalwoorden m.b.t. chronologisch verloop, opsomming		
Lengte		
Zeer beperkt		
Uitspraak/ Articulatie/ Intonatie		
Een zeer beperkt repertoire van aangeleerde woorden en frasen is met enige inspanning verstaanbaar.		
Tempo en vlotheid		
Met talrijke onderbrekingen om naar uitdrukkingen te zoeken, minder vertrouwde woorden uit te spreken en om de communicatie te herstellen		
Bouwstenen		
Zeer elementair repertoire dat toelaat te voldoen aan de meest elementaire communicatiebehoeften.		
Beheersing van de kenniselementen opgenomen in LPD 11; beperkte beheersing van eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen uit een aangeleerd repertoire		
Taalvariëteit		
Gepast <u>register</u> afgestemd op doel en doelpubliek (neutraal, familiair) en <u>beleefdheidsconventies</u> (voor Frans: conditionnel de politesse, 'tu' versus 'vous') bij de meest elementaire alledaagse taalhandelingen		
Ondersteuning		
Met behulp van gepaste middelen		

Minimumvereisten

Minimumvereisten van de te produceren teksten

(MI: Mondelinge interactie/SI: Schriftelijke interactie)

	MI	SI
Onderwerp		
Concrete inhoud gelinkt aan een zeer beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein		
Concrete inhoud		
Uiterlijke tekstkenmerken		
Gepast, niet storend non-verbaal gedrag		

Korte woorden en frasen uit het aangeleerde lexicale repertoire zijn correct overgeschreven.		
Structuur/ Samenhang		
Redelijk herkenbare samenhang		
Gebruik van hoogfrequente signaalwoorden m.b.t. chronologisch verloop, opsomming		
Lengte		
Zeer beperkt		
Uitspraak/ Articulatie/ Intonatie		
Een zeer beperkt repertoire van aangeleerde woorden en frasen is met enige inspanning verstaanbaar.		
Tempo en vlotheid		
De communicatie is volledig afhankelijk van herhaling, herformulering en herstel; de bekwaamheid om zelfstandig het gesprek gaande te houden is niet vereist.		
Bouwstenen		
Zeer elementair repertoire dat toelaat te voldoen aan de meest elementaire communicatiebehoeften		
Beheersing van de kenniselementen opgenomen in LPD 11; beperkte beheersing van eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen uit een aangeleerd repertoire		
Taalvariëteit		
Gepast <u>register</u> afgestemd op doel en doelpubliek (neutraal, familiair) en <u>beleefdheidsconventies</u> (voor Frans: conditionnel de politesse, 'tu' versus 'vous') bij de meest elementaire alledaagse taalhandelingen.		
Ondersteuning		
Met behulp van gepaste middelen		

Kenniselementen

Morfologische elementen	zelfstandige naamwoorden	getal, genus (F)
	lidwoorden	bepaald, onbepaald
	voornaamwoorden	persoonlijke (onderwerp)
		aanwijzende (enkel bijvoeglijk gebruikt)
		bezittelijke (enkel bijvoeglijk gebruikt)
		vragende (enkel bijvoeglijk gebruikt)
	frequente hoofdtelwoorden	
	bijvoeglijke naamwoorden	meervoud, vrouwelijk (F)
frequente regelmatige en onregelmatige werkwoorden		

	werkwoordstijden om verleden (passé composé/past simple), heden (indicatif présent/present simple – present continuous) en toekomst (futur proche/future simple) uit te drukken
	frequente voorzetsels
Syntaxis	bouw van enkelvoudige zinnen
	ontkennende/bevestigende zinnen, mededelende/vragende zinnen
	congruentie ('les accords'): onderwerp - persoonsvorm, zelfstandig naamwoord/voornaamwoord - bijvoeglijk naamwoord (F)
	zinsdelen en woordvolgorde: onderwerp, persoonsvorm
Fonologische elementen	woordklemtoon, articulatie en intonatie
	uitspraak van klanken en klankencombinaties
	relatie klank- en schriftbeeld

Strategieën

Strategieën bij receptieve vaardigheden

- met lees- en luisterdoel rekening houden;
- voorkennis activeren;
- inhoud voorspellen;
- hoofd- en bijzaken onderscheiden;
- lay-out, afbeeldingen en andere visueel ondersteunende elementen gebruiken;
- vragen stellen;
- bepalen of het achterhalen van de betekenis van een onbekend woord belangrijk is.

Strategieën om betekenis van woorden te achterhalen via

- de context (visuele en tekstuele);
- woorddelen;
- taalverwantschap;
- betekenisonderhandeling;
- talige hulpmiddelen, bv. (digitaal) woordenboek, zoekmachine op afbeeldingen ...

Strategieën bij productieve vaardigheden

- met spreek- en schrijfdoel rekening houden;
- voorkennis activeren;
- met de ontvanger rekening houden, bv. het gepast inzetten van lichaamstaal;
- rekening houden met effecten van non-verbaal gedrag;
- visueel ondersteunende elementen gebruiken;
- talige hulpmiddelen gebruiken, bv. (digitaal) woordenboek, tekstcontrole, uitspraakapp, model, voorbeeld ...;
- lay-out, tekststructuur, signaalwoorden en verwijswaarden, titels en benadrukte woorden gebruiken;
- eigen tekst nakijken.

Strategieën bijkomend voor interactieve vaardigheden

- met doel van de interactie rekening houden;
- op wat de ander zegt of schrijft, inspelen;
- elementen van lichaamstaal en intonatie herkennen en zelf doelgericht inzetten;
- taalgebruik aanpassen aan de ontvanger;

- om hulp/opheldering vragen zoals trager spreken, herhalen of om herhaling vragen, herformuleren, doorvragen en zelf hulp/opheldering bieden.

Compenserende strategieën bij falende communicatie

De leerlingen zetten strategieën in als de communicatie het doel of de doelgroep dreigt niet te bereiken. Het gaat dan bv. om deze strategieën: zinnen herlezen, achtergrondruis uitschakelen, om herhaling vragen, zich afzonderen, een talig hulpmiddel gebruiken, de communicatie uitstellen naar een later moment.

7 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Een lokaal

- dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is om communicatieve werkvormen te organiseren;
- met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
- met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
- met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
- met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid;
- met de mogelijkheid om (niet-)digitale woordenboeken, naslagwerken en bronnen aangepast aan het taalniveau van de leerlingen te raadplegen.

Toegang tot (mobile) devices voor leerlingen.

8 Concordantie

De concordantietabel geeft aan welke leerplandoelen eindtermen (ET) realiseren. [zie disclaimer]

Leerplandoel	Eindtermen
1	ET 3.1; ET 3.2
2	ET 3.3
3	ET 3.4; ET 3.5; ET 3.11; ET 3.12
4	ET 3.6; ET 3.11; ET 3.12
5	ET 3.7; ET 3.8; ET 3.11; ET 3.12
6	ET 3.9; ET 3.10; ET 3.11; ET 3.12
7	ET 3.13
8	--
9	ET 3.12
10	ET 3.9; ET 3.10; ET 3.12

11	ET 3.11
12	ET 3.10
13	ET 3.4; ET 3.5; ET 3.6; ET 3.7; ET 3.8; ET3.9; ET 3.10; ET 3.12

8.1 Eindtermen

3.1 De leerlingen zijn gemotiveerd voor taal m.i.v. cultuur, lezen, spreken, interactie, schrijven en luisteren.° (attitudinaal)

3.2 De leerlingen beleven plezier aan taal m.i.v. cultuur, lezen, spreken, interactie, schrijven en luisteren.° (attitudinaal)

3.3 De leerlingen ontwikkelen durf om te communiceren.° (attitudinaal)

3.4 De leerlingen bepalen het onderwerp en de globale inhoud van geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte communicatie.

Met inbegrip van kennis

*Feitenkennis

- Woordenschat: zeer elementair repertoire bestaande uit transparante woorden, de meest frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen uit een zeer beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein

*Conceptuele kennis

- Onderwerp
- Globale inhoud
- Doelgerichte communicatie

*Procedurele kennis

- Toepassen van strategieën: met lees- en luisterdoel rekening houden; voorkennis activeren; inhoud voorspellen; vragen stellen; de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context en via taalverwantschap; talige hulpmiddelen gebruiken
- Functioneel gebruiken van eindtermen 3.11 en 3.12

Met inbegrip van context

- Het referentiekader is het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen zoals geformuleerd door de Raad van Europa (A1+).

Met inbegrip van tekstkenmerken

- Zeer eenvoudige, herkenbare, expliciet aangegeven tekststructuur
- Zeer lage informatiedichtheid
- Zeer elementaire woordenschat bestaande uit hoofdzakelijk transparante woorden, de meest frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen uit een zeer beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein
- Grote samenhang
- Concrete, herkenbare inhoud
- Zeer eenvoudige zinsbouw

- Beperkte lengte
- Tekstsoorten zoals informatief, opiniërend, prescriptief, narratief, apart of gecombineerd

bijkomend voor schriftelijke receptie

- Duidelijke lay-out

bijkomend voor mondelinge receptie

- Geen achtergrondruis
- Normaal spreektempo met frequente pauzes
- Ondersteunende maar natuurlijke intonatie
- Heldere uitspraak, duidelijke articulatie
- Met visuele ondersteuning of met ondersteuning van non-verbaal gedrag

Met inbegrip van dimensies eindterm

Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren

3.5 De leerlingen bepalen wat de hoofdgedachte is in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte communicatie.

Met inbegrip van kennis

*Feitenkennis

- Zie eindterm 3.4

*Conceptuele kennis

- Hoofdgedachte
- Doelgerichte communicatie

*Procedurele kennis

- Zie eindterm 3.4

Met inbegrip van context

- Zie eindterm 3.4

Met inbegrip van tekstkenmerken

- Zie eindterm 3.4

Met inbegrip van dimensies eindterm

Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren

3.6 De leerlingen selecteren relevante informatie in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte communicatie.

Met inbegrip van kennis

*Feitenkennis

- Zie eindterm 3.4

*Conceptuele kennis

- Relevante informatie

- Doelgerichte communicatie

*Procedurele kennis

- Zie eindterm 3.4

Met inbegrip van context

- Zie eindterm 3.4

Met inbegrip van tekstkenmerken

- Zie eindterm 3.4

Met inbegrip van dimensies eindterm

Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren

3.7 De leerlingen produceren mondelinge teksten in functie van doelgerichte communicatie met behulp van sleutelwoorden, bouwstenen of een voorbeeld.

Met inbegrip van kennis

*Feitenkennis

- Woordenschat: zeer elementair repertoire bestaande uit transparante woorden, de meest frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen die toelaten te voldoen aan de meest elementaire communicatiebehoeften en die gerelateerd zijn aan een zeer beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein

*Conceptuele kennis

- Doelgerichte communicatie

*Procedurele kennis

- Toepassen van strategieën: met spreekdoel rekening houden; voorkennis activeren; met ontvanger rekening houden zoals door het gepast inzetten van lichaamstaal; talige hulpmiddelen gebruiken; ondersteunende middelen gebruiken
- Functioneel gebruiken van eindtermen 3.11 en 3.12

Met inbegrip van context

- Het referentiekader is het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen zoals geformuleerd door de Raad van Europa (A1+).

Met inbegrip van tekstkenmerken

- Beheersing van een zeer elementair repertoire bestaande uit transparante woorden, de meest frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen die toelaten te voldoen aan de meest elementaire communicatiebehoeften en die gerelateerd zijn aan een zeer beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein
- Beheersing van de taalstructurele elementen opgenomen in eindterm 3.11; beperkte beheersing van eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen uit een aangeleerd repertoire
- Gebruik van gepaste beleefdheidsconventies bij de meest elementaire alledaagse taalhandelingen en van gepast register (afgestemd op doel en doelpubliek): neutraal, familiair
- Gebruik van hoogfrequente signaalwoorden m.b.t. chronologisch verloop, opsomming
- Redelijk herkenbare samenhang

- Concrete inhoud gerelateerd aan een zeer beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein
- Zeer beperkte lengte
- Tekstsoorten zoals informatief en opiniërend, apart of gecombineerd
- Gepaste, niet-storende lichaamstaal
- Uitspraak van een zeer beperkt repertoire van aangeleerde woorden en frasen is met enige inspanning verstaanbaar
- Gebruik van hoofdzakelijk geïsoleerde woorden, transparante woorden, de meest frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen, met talrijke onderbrekingen (om naar uitdrukkingen te zoeken, minder vertrouwde woorden uit te spreken en om de communicatie te herstellen)
- Met behulp van ondersteunende middelen

Met inbegrip van dimensies eindterm

Cognitieve dimensie: beheersingsniveau creëren

3.8 De leerlingen produceren schriftelijke teksten in functie van doelgerichte communicatie met behulp van sleutelwoorden, bouwstenen of een voorbeeld.

Met inbegrip van kennis

*Feitenkennis

- Woordenschat: zeer elementair repertoire bestaande uit transparante woorden, de meest frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen die toelaten te voldoen aan de meest elementaire communicatiebehoeften en die gerelateerd zijn aan een zeer beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein

*Conceptuele kennis

- Doelgerichte communicatie

*Procedurele kennis

- Toepassen van strategieën: met schrijfdoel rekening houden; voorkennis activeren; met ontvanger rekening houden; talige hulpmiddelen gebruiken; eigen tekst nakijken; ondersteunende middelen gebruiken
- Functioneel gebruiken van eindtermen 3.11 en 3.12

Met inbegrip van context

- Het referentiekader is het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen zoals geformuleerd door de Raad van Europa (A1).

Met inbegrip van tekstkenmerken

- Beheersing van een zeer elementair lexicaal repertoire bestaande uit hoofdzakelijk geïsoleerde woorden, de meest frequente woorden, transparante woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen die toelaten te voldoen aan de meest elementaire communicatiebehoeften, die betrekking hebben op concrete situaties en die gerelateerd zijn aan een zeer beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein
- Beheersing van de taalstructurele elementen opgenomen in eindterm 3.11; beperkte beheersing van eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen uit een aangeleerd repertoire
- Gebruik van gepaste beleefdheidsconventies bij de meest elementaire alledaagse taalhandelingen en van gepast register (afgestemd op doel en doelpubliek): neutraal, familiair
- Gebruik van hoogfrequente signaalwoorden m.b.t. chronologisch verloop, opsomming

- Redelijk herkenbare samenhang
- Concrete inhoud
- Zeer beperkte lengte
- Tekstsoorten zoals informatief en opiniërend, apart of gecombineerd
- Korte woorden en frasen uit het aangeleerde lexicale repertoire zijn correct overgeschreven
- Met behulp van ondersteunende middelen

Met inbegrip van dimensies eindterm

Cognitieve dimensie: beheersingsniveau creëren

3.9 De leerlingen nemen deel aan mondelinge interactie in functie van doelgerichte communicatie.

Met inbegrip van kennis

*Feitenkennis

- Zie eindtermen 3.4 en 3.7

*Conceptuele kennis

- Zie eindtermen 3.4 t.e.m. 3.7

*Procedurele kennis

- Zie eindtermen 3.4 en 3.7

bijkomend:

- Toepassen van strategieën: met doel interactie rekening houden; op wat de ander zegt inspelen; om hulp/opheldering vragen zoals trager spreken, herhalen, herformuleren en zelf hulp/opheldering bieden; elementen van lichaamstaal en intonatie herkennen en zelf doelgericht inzetten

Met inbegrip van context

- Het referentiekader is het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen zoals geformuleerd door de Raad van Europa (A1+).

Met inbegrip van tekstkenmerken

- Zie eindtermen 3.4 en 3.7
- Gebruik van gepaste beleefdheidsconventies bij de volgende meest elementaire alledaagse taalhandelingen om elementair sociaal contact te leggen: aanspreken, begroeten, afscheid nemen, voorstellen, bedanken, zich verontschuldigen
- De communicatie is volledig afhankelijk van herhaling, herformulering en herstel; de bekwaamheid om zelfstandig het gesprek gaande te houden is niet vereist

Met inbegrip van dimensies eindterm

Cognitieve dimensie: beheersingsniveau creëren

3.10 De leerlingen nemen deel aan schriftelijke interactie in functie van doelgerichte communicatie.

Met inbegrip van kennis

*Feitenkennis

- Zie eindtermen 3.4 en 3.8

*Conceptuele kennis

- Zie eindtermen 3.4 t.e.m. 3.6 en 3.8

**Procedurele kennis*

- Zie eindtermen 3.4 en 3.8

bijkomend:

- Toepassen van strategieën: met doel interactie rekening houden; op wat de ander schrijft inspelen; om hulp/opheldering vragen zoals herhalen, herformuleren en zelf hulp/opheldering bieden

Met inbegrip van context

- Het referentiekader is het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen zoals geformuleerd door de Raad van Europa (A1).

Met inbegrip van tekstkenmerken

- Zie eindtermen 3.4 en 3.8
- Gebruik van gepaste beleefdheidsconventies bij de volgende meest elementaire alledaagse taalhandelingen om elementair sociaal contact te leggen: aanspreken, begroeten, afscheid nemen, voorstellen, bedanken, zich verontschuldigen

Met inbegrip van dimensies eindterm

Cognitieve dimensie: beheersingsniveau creëren

3.11 De leerlingen gebruiken de belangrijkste regels en kenmerken van vreemde talen als taalsystemen ter ondersteuning van doelgerichte communicatie.

Met inbegrip van kennis

(onderstaande kenniselementen gelden voor het Frans of het Engels, afhankelijk van de keuze van het schoolbestuur om Frans of Engels aan te bieden. Waar gespecificeerd dat ze enkel voor het Frans gelden, door de aanduiding [F], zijn ze enkel van toepassing indien het schoolbestuur voor het Frans kiest)

**Feitenkennis*

- Betekenissen van transparante woorden, de meest frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen uit een zeer beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein (receptief)
- Betekenissen van transparante woorden, de meest frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen die toelaten te voldoen aan de meest elementaire communicatiebehoefte en die gerelateerd zijn aan een zeer beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein (productief)

**Conceptuele kennis*

- Relatie klank- en schriftbeeld

**Procedurele kennis*

- Toepassen van uitspraak van klanken en klankencombinaties en gebruiken van woordklemtoon, articulatie en intonatie
- Gebruiken van zelfstandige naamwoorden: getal, genus [F]
- Toepassen van spelling van woorden uit een zeer elementair repertoire
- Gebruiken van congruentie: onderwerp-persoonsvorm, bijvoeglijk naamwoord-zelfstandig naamwoord [F]

- Gebruiken van lidwoorden: bepaald, onbepaald
- Gebruiken van voornaamwoorden: persoonlijk (als onderwerp), aanwijzend (bijvoeglijk gebruikt), bezittelijk (bijvoeglijk gebruikt), vragend (bijvoeglijk gebruikt)
- Gebruiken van frequente hoofdtelwoorden
- Gebruiken van bijvoeglijke naamwoorden: meervoud [F], vrouwelijk [F]
- Gebruiken van werkwoordstijden om verleden, heden en toekomst uit te drukken
- Gebruiken van frequente voorzetsels
- Gebruiken van zinsdelen: onderwerp, persoonsvorm
- Gebruiken van woordvolgorde (onderwerp - persoonsvorm)
- Gebruiken van de bouw van enkelvoudige zinnen
- Gebruiken van ontkennende, bevestigende zinnen, mededelende, vragende zinnen

Met inbegrip van dimensies eindterm

Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen

3.12 De leerlingen gebruiken kenmerken, mogelijkheden en principes van vreemde talen als communicatiemiddelen in functie van doelgerichte communicatie.

Met inbegrip van kennis

(onderstaande kenniselementen gelden voor het Frans of het Engels, afhankelijk van de keuze van het schoolbestuur om Frans of Engels aan te bieden. Waar gespecificeerd dat ze enkel voor het Frans gelden, door de aanduiding [F], zijn ze enkel van toepassing indien het schoolbestuur voor het Frans kiest)

*Conceptuele kennis

- Tekstopbouwende elementen: titel, tussentitel, alinea
- Tekststructuur: inleiding, midden, slot
- Structuuraanduiders: signaalwoorden en verwijswaarden
- Benadrukte woorden, lay-out, afbeeldingen
- Communicatiemodel: zender, boodschap, ontvanger, kanaal, doel
- Effecten van non-verbaal gedrag (mondellinge productie en interactie)
- Beleefdheidsconventies
- Registers: familiair, neutraal; voor Frans met inbegrip van het gebruik van conditionnel de politesse en van 'tu' en 'vous'
- Compenserende strategieën bij falende communicatie

*Procedurele kennis

- Receptie en interactie: herkennen van tekstopbouwende elementen, tekststructuren, structuuraanduiders en benadrukte woorden; onderscheiden van hoofd- en bijzaken aan de hand van bijvoorbeeld signaalwoorden en tekststructuur; gebruiken van lay-out, afbeeldingen en visuele ondersteunende elementen zoals bewegende beelden
- Productie en interactie: gebruiken van gepaste beleefdheidsconventies bij de meest elementaire alledaagse taalhandelingen, registers en non-verbaal gedrag; gebruiken van conditionnel de politesse en van 'tu' en 'vous' [F]
- Gebruiken van compenserende strategieën bij falende communicatie
- Toepassen van reflectievaardigheden

Met inbegrip van dimensies eindterm

Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen

**3.13 De leerlingen tonen interesse in culturele contexten waarin vreemde talen worden gebruikt.°
(attitudinaal)**

Inhoud

1	Algemene inleiding	5
1.1	Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten	5
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	5
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	6
1.4	Differentiatie	7
1.5	Opbouw van de leerplannen.....	8
1.6	Tot slot	8
2	Situering	9
2.1	Samenhang met de eerste graad	9
2.2	Samenhang in de tweede graad	9
2.2.1	Samenhang met andere leerplannen binnen de finaliteit	9
2.3	Plaats in de lessentabel.....	9
3	Pedagogisch didactische duiding	10
3.1	Engels-Frans en het vormingsconcept	10
3.2	Krachtlijnen	11
3.3	Opbouw.....	11
3.4	Leerlijnen.....	12
3.4.1	Samenhang met de eerste graad	12
3.4.2	Samenhang in de tweede graad	12
3.4.3	Samenhang met de derde graad.....	14
3.5	Aandachtspunten.....	14
3.5.1	Algemene niet-vakgebonden aandachtspunten.....	14
3.5.2	Vakspecifieke aandachtspunten	14
4	Leerplandoelen	15
4.1	Communicatie: receptief	16
4.2	Communicatie: productief en interactief.....	17
4.3	Identiteit in diversiteit.....	18
4.4	Literatuur	19
4.5	Taalgebruik ter ondersteuning van de communicatie	19
5	Lexicon	21
6	Pop-ups	23
7	Basisuitrusting	27

8	Concordantie	27
8.1	Eindtermen.....	28